

Nr 2 År 2023
Årgång 37

HSBF-NYTT

MEDLEMSBLAD FÖR
HELSINGBORGS
SLÄKTFORSKARE-
OCH BYGDEFÖRENING

HSBF-NYTT

utkommer två gånger om året och är en medlemstidning för **Helsingborgs Släktforskare- och Bygdeförening**. Föreningen bildades den 22 november 1984 och är en ideell sammanslutning av släkt- och bygdeforskare i Helsingborg med omnejd. Redan första året var vi hundratalet medlemmar.

HSBF har till ändamål att främja släkt- och bygdeforskning, skapa kontakt mellan forskare, ordna sammankomster kring aktuella forskningsfrågor samt bistå föreningens medlemmar i deras forskningsarbete. Under 2022 var vi omkring 450 medlemmar.

Hösten 2006 inledde vi vårt samarbete med Helsingborgs Stadsarkiv där vi också hyr vår föreningslokal. Det har utvecklats ett samarbete som vi alla ser mycket positivt på.

Vi har i föreningen även byggt upp ett ganska omfattande person- och lokalhistoriskt material, framför allt från nordvästra Skåne.

Vi bedriver släktforskningskurser i egen regi. Kurserna äger rum i vår föreningslokal som finns på Stadsarkivet, Västra Sandgatan 7, Helsingborg.

I forskarsalen på Stadsarkivet finns många databaser för släktforskning inlagda i datorerna. Det finns också internetuppkopplingar till både Riksarkivet, ArkivDigital och Ancestry.

Föreningen är ansluten till Sveriges Släktforskarförbund.

Föreningens postadress

Helsingborgs Släktforskare- och Bygdeförening
c/o Marita Lindau
Bärnstensgatan 26, 253 61 Helsingborg

Faktureringsadress

Helsingborgs Släktforskare- och Bygdeförening
c/o Berit Björk
Lybecksgatan 36, 252 69 Helsingborg

Besöksadress

Helsingborgs Stadsarkiv
Västra Sandgatan 7, 252 25 Helsingborg

Bankgiro: 5462-1925

Swish: 123 331 91 00

Organisationsnummer: 843003-3822

Medlemsavgift: 200 kr/år

Familjemedlem: 100 kr/år

Ansökan om medlemskap

Ring Berit Björk på 0711 70 64 47
eller mejla till hsbf.sahbg@gmail.com

Hemsida: www.hsbf.se

Redaktion för HSBF-NYTT

tore.bengtson@telia.com

Ansvarig utgivare av HSBF-NYTT

Inga-Lill Nilsson

Sista manusdag till HSBF-NYTT nr 1 2024 är 2023-11-01.

Omslagsbild: Helsingborgs Varv 1941-05-06
Foto Tönnes Tönnesson, Public Domain Mark

HSBF Styrelse

Ordförande Inga-Lill Nilsson

Vice ordförande Marita Lindau

Sekreterare

Kassör Berit Björk

Övriga ledamöter: Annelie Sandström

Ann-Marie Westerberg

Lars Nilsson

Bengt Wendel

Sid Innehåll

- 2 Föreningsinformation m.m.
- 3 Ordföranden har ordet
Släktforskardagarna i Östersund
- 4 Årsmöte 2023
- 5 Gruvorna i Nordvästra Skåne, del 2
- 9 Nya intressanta böcker i HSBFs bibliotek
- 10 Spritan — En stark historia
- 11 Hur var det att gå i skolan i början av 1900-talet
- 13 I huvudet på en mördare — En blodig historia
- 15 Sjöfarten i Helsingborg
- 16 Skiner solen alltid hos mormor?
- 17 Årets eldsjälar
- 18 Boken om Hanna Nilsson
- 21 Är Carl August Gillberg mormors morfar?
- 25 Program hösten 2023
- 27 Kurser hösten 2023

ÖPPETTIDER

Jourhavande släktforskare - Stadsarkivets Forskarsal.
Tisdagar 12/9 - 28/11, kl. 9.00 - 12.00

Biblioteket - Föreningslokalen i Stadsarkivet
Öppet 30 minuter före varje föredrag.

Stadsarkivet - Västra Sandgatan 7
Telefon 042-10 73 32
Måndag - fredag kl. 9.00 - 12.00

Författarna ansvarar för riktigheten i sina artiklar. Redaktionen förbehåller sig rätten att redigera och sätta layout på insända bidrag. Välkommen att citera ur en artikel men ange alltid källan.

ORDFÖRANDEN HAR ORDET

Efter ett år som ordförande i HSBF känner jag nu att jag mer och mer lär mig hur föreningen fungerar både praktiskt och teoretiskt. På årsmötet nu i mars blev jag omvald ytterligare ett år och jag tackar för det förtroendet. Samtidigt valdes tre nya styrelseledamöter in i styrelsen. För att underlätta styrelsearbetet har vi under året arbetat fram ett årskalendarium och en tydlig ansvarsfördelning. Att sitta med i vår styrelse ska vara glädjefyllt, stimulerande och utvecklande.

Vårens aktiviteter har varit välbesökta och vi har mött många nya ansikten både på våra kurser och på våra föredrag. Fikastunden efter föredragen har fyllts av diskussioner, skratt och gemenskap och detta gläds vi verkligen över.

Den jourhavande verksamheten har blommat rejält och antalet besökare ökar markant hela tiden.

Med innerlig värme och glädje ser vi att föreningen är i full blom igen efter några tragiska covidår. Putin härjar, tyvärr, fortfarande i Ukraina och vi lider med alla som befinner sig där.

Att släktforska och hitta sina rötter är alltid spännande och intressant. Efter att under några år samlat fakta om min fars morfar och sedan sammanställt allt detta till en bok finner jag stor glädje i att dela med mig av boken till både okända och välkända släktingar. Många känner inte till sina rötter och blir både berörda, glada och överraskade över att få lära känna sina anor.

Att upptäcka släktforskningens spännande värld är kul!!!

Önskar er alla en riktigt härlig sommar med mycket sol och värme.

Inga-Lill

SLÄKTFORSKARDAGARNA 26-27 AUGUSTI 2023 I ÖSTERSUND

Årets tema är "Mittnorden – från kuster och fjäll"

Mittnorden är namnet på ett regionalt samarbetsnätverk mellan de centrala delarna av Norge, Sverige och Finland, från ryska gränsen i öst till Atlanten i väst. Mittnordenkommittén har funnits i drygt 40 år och är ett nätverk som är baserat på den historiska och kulturella samhörigheten och det gemensamma intresset att utveckla regionerna.

Bland många intressanta föredrag kommer det bland annat att handla om släktforskning i Norge, Finland, Ryssland och Ukraina. Människorna i Gammalsvenskby i Ukraina kommer också att uppmärksammas.

På släktforskdagarna ges man möjlighet att lyssna på föreläsningar, strosa runt på mässan, få ta del av boknyheter och förmånen att få träffa många andra släktforskare från hela landet.

HSBF skickar en representant till Östersund och på så sätt kommer vi att få ta del av de intressanta släktforskdagarna.

Läs mer på www.sfd2023.se

ÅRSMÖTET 2023

Text Inga-Lill Nilsson och foto Birger Nilsson

Tisdagen den 28 mars genomfördes föreningens årsmöte i Stadsarkivets konferenslokal. Det var 54 medlemmar som deltog på årsmötet. Nytt för i år var att samtliga handlingar, som tidigare kopierats upp, skickats digitalt till samtliga medlemmar. På detta sätt fick inte bara deltagarna på årsmötet ta del av årsmöteshandlingarna utan även alla våra 464 medlemmar. Lite miljötank fanns också med i detta!

Till ordförande för årsmötet valdes Ronny Johansson och till sekreterare Marita Lindau.

Ronny Johansson, årsmötesordförande

Årsmötets protokoll kan du läsa på vår hemsida "hsbf.se – FÖRENINGEN – PROTOKOLL".

Omvalde ordförande Inga-Lill Nilsson avtackade Mats Hugo-Persson, Sonja Månsson och Anita Larsson. Sonja och Anita hedrades med Sveriges Släktforskarförbunds förtjänstecken i silver. Anita var med och startade HSBF 1984 och har sedan dess arbetat aktivt för vår förening. Både Sonja och Anita har betytt mycket för HSBF där vi nu, i vår nya styrelse, ska fortsätta arbetet att utveckla föreningen.

Mats Hugo-Persson, Sonja Månsson och Anita Larsson

Nya styrelsen, från vänster:

Bengt Wendel (på infälld bild), Inga-Lill Nilsson, Lasse Nilsson, Marita Lindau, Annelie Sandström, Berit Björk och längst fram Ann-Marie Westerberg.

GRUVORNA I NORDVÄSTRA SKÅNE

Fortsättning från HSBF-Nytt Nr 1 2023

Av Inga-Lill Nilsson

Privatgruvorna – Klondykeperioden

Under andra världskriget var bristen på bränsle stor i Sverige. I början av 1940-talet tog den privata gruvdriften sin början. Det var tänkt att den kol man, som privatperson, bröt skulle användas för eget bruk men verksamheten ökade och det uppstod snart svart handel. Kolet var av sämre kvalitet än det från de större gruvorna men trots detta fick de stora gruvbolagen konkurrens.

Höganäsbolaget hade ensam rättighet till all kolbrytning men då det var brist på bränsle lät man de privata aktörerna bryta kol på privat mark. Privatgruvor kom i drift och en del av dessa skrev avtal med bland annat Höganäsbolaget. Avtalen skulle endast gälla under rådande kolbrist.

Många gruvarbetare hade på 1930-talet gått arbetslösa länge. Det var en sträng vinter 1939-1940 och man behövde kol. Många ansökte då om att få bryta kol på sin egen, böndernas eller godsägarnas mark. För detta fick de betala 50 öre/såld hektoliter kol.

Vid de mindre schakten lastade man kolet i potatiskorgar och drog upp dessa med en vinsch eller stubbrytare medan man i de större schakten hade hissar som drogs upp maskinellt.

En gruvägare som själv sköter "spelet" när kolkorgen hissas upp.

Allt arbete var mycket primitivt i dessa små schakt. Säkerheten var det också lite si och så med. Många gruvor var enkelt konstruerade. Anordningarna vid smågruvorna kunde vara mycket

primitiva. Arbetsförhållandena var säkert inte de bästa, även om lönen var det.

Man grävde en brunn som kläddes med bräder och korgarna med kol vinschades upp för hand. Djupet till schaktens botten låg på mellan 15 och 20 m.

Kvalitén på kolet var väldigt olika i de små gruvorna och man fick betalt efter antalet värmeenheter. Den kol som togs upp från de djupare schakten hade högre kvalitet.

Mycket kol såldes på svarta börsen trots att den cyklande polisen var ute på dagliga kontrollturer.

Vid alla schakt fanns en torkbod där gruvarbetarna kunde tvätta av sig koldammet och torka gruvkläderna.

Det kom många arbetare till privatgruvorna från grannkommunerna. De lockades av de goda förtjänsterna. Man pendlade med cykel, tåg eller buss. En del till och med hämtades med lastbil i Helsingborg. Vissa gruvarbetare bodde i torkbodarna, åtminstone på sommaren. Man söp friskt och spelade kort och ibland kom det flickor från stan som visste att det fanns pengar att tjäna.

Det hände olyckor i dessa små privatschakt och ett tjugotal arbetare miste livet under en tioårsperiod.

En konsekvens av alla dessa privata schakt var att vattenbrunnarna till gårdarna sinade eftersom man pumpade upp stora mängder vatten från gruvschakten.

Klondykeperioden upphörde successivt under 1950-talet. En bit in på 1960-talet låg tyngdpunkten på lerbrytning i de privata gruvorna

Prima kol

till salu direkt från gruva.
Analys 4020.

Telefon 308, Bjuv.

Annons i dagstidningen under andra världskriget.

Gruvorna i nordvästra Skåne

Att det var så många fabriker och gruvor på alla dessa orter och inom ett begränsat område innebar en hård konkurrens och därför strävade Höganäsbolaget efter ett monopol.

Det var i första hand på Skrombergaverket i Ekeby och Höganäs som man tog tillvara leran medan Nyvång, Gunnarstorp, Bjuv och Billesholm förblev kolgruveorter.

Skromberga gruva

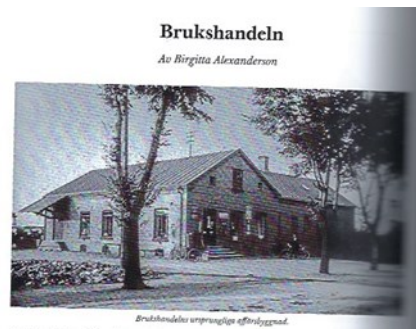
1875 öppnades det första schaktet i Skromberga. Det fick ett djup av 9 m. Man fann snart att tillgången på kol var så stor att borringarna blev djupare och schakten fler. Kolhuggare och dragare anställdes i rask takt. Koltillgångarna var enorma och 1881 grundades Aktiebolaget Skromberga Stenkolsgruva. Tillsammans med kolet utvann man lera och till en början hade man ingen användning för den, leran var inte eldfast. Efter en tid kom man på att leran var lämplig för tillverkning av klinker och avloppsrör. Mot denna bakgrund bildades 1886 Skromberga Stenkols- och Lerindustri. Kol- och lerindustrin i Skromberga

Fram till 1904 stod det Skromberga på teglet som tillverkades. Därefter stod det Höganäs.

hade nu ca 900 anställda. Nio fabriksbyggnader byggdes, under ett tiotal år, för tillverkning av klinker, rör och eldfast tegel.

Innan kolbrytningen kom igång hade Ekeby varit en jordbruksbygd. Arbetare till gruvorna fick hämtas från andra delar av Skåne. Ofta var det yngre och ogifta män. De flesta av dessa bildade sedan familj och blev bofasta i Bolagets uppförda arbetarbostäder eller så byggde de sina egna hus för pengar de lånat av Bolaget. Det byggdes även förmansbostäder och i anslutning till fabriken tjänstevillor till ingenjörer och disponenter m fl. Det byggdes även sjukhus, badhus, folkskola och handelsbod.

Brukshandeln byggdes i gruvbolagets regi 1895.

Lönen betalades ut var fjortonde dag. Då gick alla till kontoret på kvällen och fick sina pengar. Det stod en bas och ropade upp arbetsnumren och så fick arbetarna gå fram med mössan i handen och få sina surt förvärvade pengar.

På det första årtiondet på 1900-talet kunde en årslön vara 800–1 000 kr. Här tillkom vissa förmåner som bostadsbidrag till dem som hade egna fastigheter, fri kol till uppvärmning samt fri läkarvård och medicin till hela familjen.

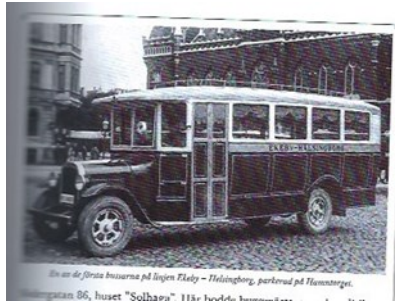
Bolaget hade ett åtagande mot de anställda om att de hade särskilda kolförmåner samt uppgörelser om änke- och pensionärskol.

En järnväg anlades mellan Ekeby station och Skromberga.

Man byggde en järnväg för att lättare kunna transportera kol och lera. Järnvägen gick mellan de olika gruvorterna.

Bussbolaget Ekeby Trafikförening startade 1920 och trafikerade sträckan Ekeby–Helsingborg fram till 1994.

En av de första bussarna på linjen Ekeby-Helsingborg.

1950 var Skrombergaverket en av Skånes största arbetsplatser med 1 200 anställda.

1963 fick Skrombergaverket en stororder av den danske arkitekten Jörn Utzon. Efter många års planering blev det klart att det nya operahuset i Sydney skulle kläs med keramik. Det tog flera år av arbete på Skrombergaverket innan plattan var till allas belåtenhet. Totalt 25 000 m² såldes för cirka 1 miljon kronor. Detta var den största order någonsin som Skrombergaverket sålt till en enda byggnad. Sydney Opera House är tveklöst ett av världens mest igenkända och omtalade byggnadsverk och är med på Unescos världsarvslista.

Idag bor jag och min man själva i ett hus i Helsingborg som är beklätt med Sydneyplattan. Kul!!!

1965 stängdes den sista gruvan i Skromberga och därefter började man ta lera ur dagbrott som fanns både i och utanför byn.

Stora delar av Londons kaklade tunnelbanestationer är klädda med Skrombergaklinker. Den diagonalt räfflade kvadratiske gatstenen ligger fortfarande kvar i bland annat Köpenhamn, Helsingfors, Moskva, Malmö och Helsingborg.

Det som är kvar av Skrombergaverket 2022 kommer att rivas för att ge plats för logistikföretag.

Endast en av de nio skorstenarna står kvar som ett minnesmonument över Skromberga.

Till slut, 122 år efter starten, ansågs fabriken i Skromberga vara så föråldrad att verksamheten lades ner 2008.

Hyllinge gruva

I en sovande slättbygd hördes rykten om provborringar på åkrarna i Hyllinge. 1893 kom förändringen till byn. Fint folk kom med instrument och rödvita pinnar! Efter en tid kom även folk som liknade byborna och statarna i Hyllinge. De hade med sig hackor, spadar och skyfflar. Den nya världen hade anlänt och det kom till och med järnvägsbyggare, det skulle dras järnväg till Bjuv. Det

tog ett år att lägga klart rälsen. Även vägar byggdes men vad var det egentligen som hände?

Man hade hittat det ”svarta guldet”, stenkol, vid provborringarna.

Hyllinge tätort byggdes upp under en mycket kort tidsperiod. De invånare som funderat på att emigrera stannade kvar och Hyllinge blev en immigrantby istället. Folk flyttade hit från när och fjärran. Alla dessa människor med olika bakgrund och olika arbeten i gruvan eller på fabriken skulle nu tillsammans bilda ett fungerande samhälle. I samhället som växte fram kände alla varandra.

Våren 1901 var schaktet färdigmurat till ett djup av 74 m och 1902 startade gruvan officiellt.

Kolet transporterades på järnvägen som gick till Bjuv.

Samtidigt som schaktet anlades byggdes också ett mindre tegelbruk. 1903 startade produktionen av eldfast tegel och klinker i Hyllinge.

Gruvarbetarna arbetade treskift och det var tre man i varje arbetslag. Betalningen var 2 kr och 75 öre/man och skift. Gruvarbetarna var starka karlar, seniga och muskulösa med stora nävar.

Behovet av bostäder var stort, därför kunde större delen av tegeltillverkningen användas på orten. I Hyllinge uppfördes bland annat 20 stycken bolagsägda huslängor. Dessa innehöll upp till sju en- och

tvårumslägenheter. Vatten till bostäderna hämtades från Vege å och leddes in i husens bottenvåning. Avloppsvattnet rann sedan ut i ett öppet dike och därifrån tillbaka till Vege å.

Ett badhus byggdes intill brandkåren. Varje dag när männen lämnade arbetet i gruvan badade manfolket och gjorde sig rena, så gott det gick, i Bolagets badhus.

Var fjärde lördag var det torgdag och då låg arbetet nere både i gruvan och på fabriken. Det blev ofta lördagsfylla för männen och oroligt för övriga i familjen. Männen cyklade till Helsingborg för att inhandla den åtråvärda spriten. Brännvinet förstörde både ekonomi och familjelycka för många familjer.

Pension var en förmån för gruvarbetarna i Hyllinge. Pension gick till de gamla och utslitna gruvarbetarna och till de anställdas änkor. Pensionerade gruvarbetare fick lämna sina lägenheter och blev istället erbjudna ett litet vindsrum/vindslägenhet.

Hyllinge gruva gick endast med vinst under krigsåren. Under första världskriget rådde stor efterfrågan på stenkol.

Många diskussioner om att stänga gruvan pågick genom åren. Vid en eventuell nedläggning i Hyllinge kunde gruvarbetarna istället arbeta i Nyvång eller Gunnarstorp och bo kvar i Hyllinge.

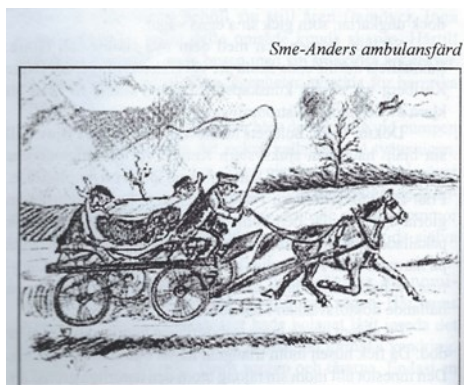
1910 var det omkring 500 anställda och 1922 fanns det 220 gruvarbetare i Hyllinge.

1917 var ett tufft år. Svält och elände hade trängt in i arbetarbostäderna och lössen hade fått fritt svängrum. Det delades ut bröd och ”påbrödskort” som var ett ransoneringskort för mjöl och bröd. Det var stor nöd!

1918 bröt spanska sjukan ut för första gången i Sverige. Det var arbetare från Tyskland som arbetade i Hyllinge gruva som spred smittan. Det hände många olyckor i gruvan men familjerna drabbades även av sjukdomar så som lungshot, kräfta, barnförlamning och naturligtvis spanska sjukan.

Sjukvården för de anställda ombesörjdes av en

sjuksköterska och två gånger i veckan kom en läkare från Bjuv. Olyckor hände ofta och därför köpte Hyllingeverket in en egen ambulans.

Hyllinges ambulans.

När kolgruvan lades ner, 1927-1928, moderniserades tegelfabriken och en del gruvarbetare fick arbete där istället.

Orten Hyllinge tappade sin dragningskraft vid gruvans nedläggning och utflyttningen blev stor.

På 1950-talet friköptes gruvhusen. De var inte särskilt välskötta och blev därför svårsålda.

1977 upphörde tillverkningen av fasadtegel och Hyllinge var slut som gruv- och bruksort efter nästan 80 år.

Ytterligare gruvorter växte fram

I början av 1900-talet växte nya gruvsamhällen upp i Nyvång, Bjuv, Billesholm och Gunnarstorp. Alla gruvorterna i nordvästra Skåne byggdes och utvecklades på liknande sätt och under samma tidsperiod.

Gruvorna hade förbindelse med varandra under jord vilket gjorde att gruvarbetarna kunde cykla mellan de olika gruvorterna.

NYA INTRESSANTA BÖCKER I HSBF:S BIBLIOTEK

Av Ann-Marie Westerberg

Boken om Hanna Nilsson

En spännande och sorglig bok där vi får följa Hannas liv och hennes mångåriga vistelse på Sankta Maria sjukhus i Helsingborg. Hanna är farmor till bokens författare, Birger Nilsson, medlem i HSBF

Skinner solen alltid hos mormor?

Författaren Majvi Holm berättade om sin släktme moar på vårens sista föredrag som beskrivs på annan plats här i tidningen. För er som missade föredraget finns nu hennes bok för utlåning i HSBF:s bibliotek.

Boken om Per Pålsson från Simmelsberga Kågeröd

Här får vi följa Per Pålssons liv och leverne som väckte stort intresse hos författaren Inga-Lill Nilsson, barnbarn till Per Pålsson. Ett fantastiskt arbete med målade beskrivningar av händelser i Per Pålssons och hans familjs liv. Inga-Lill hörde mycket berättas om Per Pålsson av sin far och var flera gånger på utflykt till Simmelsberga som barn.

Det har enligt författaren krävts mycket detektivarbete innan bokskrivandet startade. Inga-Lill är ordförande i HSBF och gift med föregående författare Birger Nilsson. Vilken fantastiskt produktiv familj!

Europas mödrar

En ny bok av Karin Bojs om den moderna DNA-tekniken som har revolutionerat arkeologin. Genom DNA-analyser kan forskarna se hur människor har rört sig under årtusendenas lopp. Detta väckte många frågor hos författaren och var uppstarten till denna bok som beskriver utvecklingen från regnskogens schimpanser till Nordens sköldmör.

SPRITAN - EN STARK HISTORIA

När Ödåkra blev ett namn över allas läppar

Föredrag av Tomas Nilsson

Av Marita Lindau, Foto Birger Nilsson

Den 7 februari höll journalisten och lokalhistorikern Tomas Nilsson föredrag om spritförädlingsfabriken i Ödåkra – ”Spritan” i folkmun. Tomas berättade om karteller, spritmonopol, brännvin, alkoholpolitik och entreprenörer.

Ett ökande alkoholmissbruk i Sverige fick alltmer uppmärksamhet under 1850-talet och från 1855 skärptes brännvinslagstiftningen och beskattningen. Husbehovsbränningen försvann och ersattes av industriell spritförädling.

Helsingborgs spritförädlingsaktiebolag bildades i november 1887. Fabriken i Ödåkra startade 1896, på initiativ av Johan Isac Nelson. Detta blev den 111 fabriken i Sverige. År 1885 kom järnvägen till Ödåkra och byn växte. Järnvägen plus en bäck med bra vatten bidrog till att fabriken placerades i just Ödåkra.

Yngve Ottar Holländer var den förste disponenten. Det var han som skulle få igång fabriken. Men det gick inte så bra i början och Holländer slutade sin tjänst i början av 1900-talet. Nästa disponent var N.P Mathiasson. Detta var en driftig man och affärerna blomstrade. Men svenska staten ville inte att svenskarna skulle dricka så mycket sprit och det lutade därför åt ett förbud. Ivar Bratt, motbokens fader, och Mathiasson förhandlade med staten och 1917 startade statliga AB Vin & Spritcentralen.

Spritfabriken i Ödåkra tillverkade och renade råsprit och förädlade den till bland annat Ödåkra Taffel Aquavit. Men med svenskarnas ändrade

resvanor och kontinentala vanor ökade konsumtionen av vin. Under Vin & Spritcentralens ledning producerades huvudsakligen härtappade viner och likörer som buteljerades i returflaskor efter att ha skeppats till Sverige i stora rostfria tankar. Ökad vinkonsumtion innebar att fabriken i Ödåkra måste byggas ut och som mest hade fabriken 125 anställda, en femtedel av dessa var kvinnor.

År 1970 beslutade man att fabriken i Ödåkra skulle läggas ned och 1976 stängdes fabriken. Detta trots att man år 1974 slog produktionsrekord.

Idag finns butiker, restauranger, caféer, padelhall med mera i de gamla fabrikslokalerna.

Tomas Nilsson

HUR VAR DET ATT GÅ I SKOLAN I BÖRJAN AV 1900-TALET?

Av Mari Ann Aljtov

I mitten av 1980-talet när min brorson Staffan gick i 7:an i högstadiet i Lund, fick de i uppgift av sin svensklärare att intervjua en äldre släkting om hur det var när han eller hon gick i skolan. Staffan vände sig då till min morbror Magnus i Borås som var i 85-årsåldern och den äldste han kände. Som svar skrev Magnus följande brev:

”Hej Staffan!

Tack för ditt brev! Roligt att höra att ni får förkovra er lärdom i olika ämnen. Skrivning, räkning och svenska språket är mycket viktigt, även katekesen är en bra lärobok.

Största delen av min skoltid gick jag varannan dag i skolan. Det var relativt fattigt i de flesta arbetarehemmen på den tiden, så även barnen behövde börja tidigt och hjälpa till att dra sitt strå till stacken. Vi bodde intill en relativt stor lantgård nära staden. Morgon och kväll bar jag ut mjölk till privatkunder. Jag fick en krona i månaden, på varje ställe, mycket dåligt betalt redan på den tiden.

På fridagarna från skolan fick man för en krona om dagen gallra rovor och rensa ogräs på åkrarna och räfsa hö på sommaren, och på hösten gå runt tröskvandringen och mana på hästen så att tröskverket skulle gå jämnt. För det mesta hade jag ett par kaniner att pyssla om, så det blev inte så mycket fritid över.

I småskolan var en mycket duktig och snäll lärarinna. Men i folkskolan blev det annat av, en magister som var mest intresserad av musik, men i övrigt en sadist. Där blev det ständigt örfilar och hårluggande, om man inte kunde svara på frågorna med detsamma. När man skulle räkna på svarta tavlan, fick man ha ögonen på magistern, för rätt som det var kunde man få ett slag av hans långa pekkäpp, så någon bra koncentration på räkning blev det inte. När klassen var samlad till sångövning, gick han och lyssnade på vars och ens röst. De han inte gillade sköt han åt sidan, så slutligen var det bara halva klassen kvar som fick

sångöva. Jag beslöt mig för att inte sjunga vidare.

Jag är nu åttiofyra år och det beslutet har jag hållit sedan dess. En annan gång när jag hade värk i en tand och tandläkaren drog ut den utan bedövning (tanden hade fyra rötter), frågade magistern när jag kom till skolan på eftermiddagen, varför jag inte var på förmiddagen. Då jag sa att jag varit hos tandläkaren, gav han mig en örfil så att jag närapå ramlade av bänken. Ingen förklaring varför!

De hade byggt en ny skola, så sista skolåret fick vi flytta dit. Där fick vi en mycket bra skollärare. Jag lärde mig mer på detta sista året än vad jag lärt mig de fyra åren hos den andre skolläraren.

Jag har haft en arbetsam levnad, men klarat livet rätt bra, trots allt. Jag lever nu pensionärlivet sedan flera år och är glad och förenöjd med tillvaron och hoppas att hälsan står mig bi framöver.

*Lev väl!
Magnus”*

Den nybyggda Daltorpsskolan 1914

Mina kommentarer:

Jag tycker att Magnus brev är fint skrivet och ger en bild av både hur det var, verkligen inte alltid lätt, men att en äldre man med ett långt och arbetsamt liv bakom sig är förenöjd med tillvaron.

Vem var då denne Magnus? Han var äldste son till min mormor Mariana och morfar Emil. Magnus

föddes 1902 i Öxabäck på gården Brokvarn. Det var Mariana barndoms hem. Omkring 1898 kom Emil Larsson dit från Jonsered, Lerum, för att mäta skog. Han blev förälskad i Mariana, som var hemmadotter, nummer 2 i en syskonskara på sju. När de skulle gifta sig i juli 1900 fick de överta gården Brokvarn, men Emil var tvungen att skriva på ett papper där han förband sig att ta hand om och sörja för Marianas föräldrar Johan August och Severina Johansson, samt hemmaboende barn/syskon. Det var en uppgift som var dömd att misslyckas, då gård och skog var i "utförsbacke" på grund av misskötsel.

Gården hade varit i gott skick med åker och betesmark, skog och sågverk. Enligt Magnus, som ogärna ville berätta om sin barndom - han sade alltid "det var bara elände, morsan och farsan skulle ha lämnat och startat sitt eget". Men så var det inte. Svåra år och nog en hel del brännvin bland männen i familjen (gissar jag) - dock ej Emil.

Brokvarn

På Brokvarn föddes alltså Magnus och levde sina första 10 år där. Han växte upp tillsammans med sina föräldrar, morföräldrarna Severina och Johan August Johansson, mostrarna Anna, Tekla och Frida, samt morbröderna Sven, Alfred och Johannes. De tog också till sig en fosterdotter Margareta, en släkting vars mor gått bort vid flickans födsel.

Läraren i skolan i Öxabäck där han gick sina första år var känd för sin elakhet, vilket Magnus också berättar om. Läraren var även kantor i kyrkan.

1911 bytte familjen frälsegården Brokvarn 1, kronogården Brokvarn 2 och Brokvarn Såg 3 mot en fastighet på Södra Anneberg i Borås. Emil arbe-

tade då på Åhaga Verkstad som lokputsare. Åhaga Verkstad låg strax nedanför Södra Anneberg.

Något år senare flyttade de till Hedvigsborg. Det är där den stora gården fanns som Magnus hänvisar till. Där gick min mormor Mariana och mjölkade morgon och kväll. Vår mamma Anna föddes där 1914. Samma år den 5 september dog Johan August i magkräfta 65 år gammal.

Familjen 1915:

Morfar Emil, Magnus 13 år, mamma Anna 1 år, mormor Mariana

Våren 1918 flyttade de till Tärby strax utanför staden. Där föddes yngste sonen Sven i augusti 1918. Därifrån 1919 till Ormåsa Lillegård i Rångedala, 1920 till Borås Hulta Västergård och därefter 1922 till Skogstorpet på Bergsäter i Borås, adress Stenåsgatan 10. Där bodde de sedermera och allt eftersom de äldre gick bort och barnen blev vuxna och flyttade ut blev mormor ensam kvar. Mormor Mariana gick bort 1954.

Skogstorpet

Julafton på Skogstorpet 1938. Mormor Mariana, mamma Anna i soffan, framför sitter Magnus och Sven

På den nybyggda Daltorpsskolan gick Magnus sitt sista skolår, sedan fick han ut och jobba.

1927 reste Magnus till Chicago i Nordamerika, dit hans morbror Alfred hade utvandrat 1914. Magnus slet hårt - han var med och byggde vägar. Han var kraftig och stark och levde nog ett hälsosamt liv - utan sprit och rökning. Han har berättat att "folk dog som flugor" under de heta somrarna och kalla vintrarna med hårt utomhusarbete och sjukdomar. Men han klarade sig. Han stannade 10 år i USA och då han återvände till Borås gifte han sig med Svea Fransson. Han startade en syverkstad för mejerikläder. Han cyklade vida omkring och tog upp beställningar, skar till, sydde och levererade. Till sammans drev Svea och Magnus denna syverkstad. Han var den siste knallen. Senare med bil. Han dog 1990.

Svea och Magnus på cykelsemester i Helsingborg

Vi, mina syskon och jag, minns alla födelse- och julkalas hos Magnus och Svea på Rosendal. Vi upplevde dem som stränga – kanske för att de inte hade några egna barn. Men Magnus lekte gärna med oss, bland annat kurragömma, då gömde han sig ofta bakom en fåtölj som han lyfte upp till vår förtjusning. Vi fick även sitta vid hans skrivbord på en ”snurrestol” och leka kontor med alla stämpel och pennor i olika färger.

Under alla år hjälpte Magnus sin mor, min mormor, med att pumpa upp vatten ur brunnen och bära in. Skogstorpets hade elektricitet, men inget vatten och toa var i ett uthus på gården. Det var inget konstigt med det – på 1940- och 50 talet var det ganska vanligt. Mamma och pappa ville sätta in telefon hos mormor. Men det ville hon inte. Hon tyckte det gick så bra att skriva brev, postutbärning två gånger per dag och brevbäraren tog med sig hennes brev. Ibland ringde mormor när hon var i mjölkaffären.

Detta blev en utvikning från Magnus berättelse om sin skolgång i början av 1900-talet, men det hör ändå till storyn.

I HUVUDET PÅ EN MÖRDARE – EN BLODIG HISTORIA

Av Gunny Pettersson

När jag i husförhörslängden fick se att min farfars morfars mor och tre av hennes söner blivit mördade av en fjärde son blev jag förundrad och antog att det skett genom någon sorts olycka. Så var det inte.

Familjen bodde på Hjertornsgården, Nöbbeled, Östra Torsås församling, knappt 2 mil söder om Växjö. Familjen bestod av Ingrid Chatarina Jacobsdotter och 5 söner. Hennes man dog 1839, och gården drevs vidare med hjälp av sönerna. Händelsen inträffade 2 mars 1842. Min ana Jacob var städslad på en annan gård och var inte hemma vid tillfället.

Ingrid Chatarina var djupt troende och något sjuklig. Gick inte till kyrkan, men ägnade sig mycket åt psalmsång och att läsa kyrkliga skrifter i hemmet. Enligt hennes bror, hade hon sökt sig till Gud på grund av ett olyckligt äktenskap och att hennes man förde ett lättsinnigt liv.

Någon vecka före sin död, hade hon blivit mer och mer fokuserad på det andliga. Hon berättade för grannar att hon inte fick någon ro utom när hon läste, eller bad till Gud. Detta pågick dygnet runt, då hon ofta väckte sönerna på natten så att de kunde delta. Hennes favorit var Johannes, som även tidigare deltagit i hennes ”seanser” och som hon gjort till sin förtrogne.

Natten till den 2 mars väcktes de hemmavarande sönerna Peter 22 år, Johannes 20 år, Karl Gustaf 15 år och David 11 år för att bedja tillsammans med henne. Modern anmodade Johannes att banka djävulen ur Peter. Peter levde enligt modern ett utsvävande liv då han om söndagarna spelade kort med andra ungdomar i byn. Han hade under våren bland annat spelat bort betalningen för en oxe, som han sålt för moderns räkning. Johannes slog Peter med en träsko i bröstet. Sedan skulle man söka syndernas förlåtelse så Johannes gick ut och hämtade en spann med vatten, och hällde lite på Peters huvud som rening. Modern bad att alla skulle lägga sig på knä och sedan sänka huvudet mot golvet. Varpå Johannes på nytt skulle banka djävulen ur Peter. Han låste dörren, tog spannen och slog Peter i huvudet. Peter blev nog bedövad av slaget, för han rörde sig inte. Sedan gick Johannes vidare och slog sin mor med spannen. Då den gick sönder fortsatte han med ett vedträ. Därefter attackerade han Karl Gustav, som försökte ta sig mot dörren och sedan David, som försökte fly upp på en säng. Bröderna hade bett om nåd när de märkte vad som var på gång. Den ursinniga miss-handeln mot deras huvuden fortsatte långt efter att de dött. Efter ett tag besinnade Johannes sig något och försökte ta livet av sig genom att slänga sig på golvet med huvudet före. Han lyckades inte, men uppvisade skrapmärken i ansiktet. Han drack så lite av de avlidnas blod och gnagde lite på sin mor. Sedan tog han tag i en psalmbok och satte sig att läsa i den.

På morgonen kom Ingrid Chatarinas bror till gården för att lägga om ett golv. Han såg Johannes med psalmboken genom fönstret och knackade på den låsta dörren. Johannes öppnade, pekade in mot

de döda och sade: Guds heliga lamm. De är saliga nu. Ingrid Chatarinas bror vände och budade folk från de intilliggande gårdarna att ta sig till Hjertornsgården medan han tillkallade fjärdingsmannen med flera och Johannes togs om hand. Läkare tillkallades, undersökte liken på platsen, gjorde en utförlig rapport över de mördades ut och invändiga skador, samt en brottsplatsundersökning av köket, där allting skett.

Under polisförhøret berättade Johannes, att när han var i kyrkan, ofta tillsammans med Peter, hade han vid fler tillfällen under predikan funderat hur det skulle vara att mörda någon. Detta tog han tillbaka vid rättegången. Denna tog 12 dagar och avslutades den 15 april. Flera vittnen förhöordes. Ingen hade uppfattningen att det funnits agg mellan någon av familjemedlemmarna.

Johannes ansåg sig oskyldig och ville bli frikänd. Ärendet gick ända upp till Kunglig Majestät, som fastslog att Johannes skulle fängslas och att ingen annan bedömning kunde komma i fråga förrän han blivit klar över vad han gjort och visat ånger. Han sattes i Malmö centralfängelse som livstidsfånge där han dog den 27 juli 1845 bara 23 år gammal av tårfeber (tyfus).

Bouppteckningen efter Ingrid Chatarina hölls redan den 10 mars, cirka en vecka efter mordet. Jacob var den enda arvtagaren i familjen. Hjertornsgården blev hans då han blev myndig. Han gifte sig juldagen 1845, bildade familj och levde resten av sitt liv där.

Då jag läst rättegångsprotokollen ångrade jag att jag tagit reda på sanningen.

SJÖFARTSSTADEN HELSINGBORG

Föredrag av Ulf Nilsson

Av Mats Hugo-Persson

Helsingborgs varv på 1950-talet

Båttrafiken till och från Helsingborg gjordes fram till 1832 med mindre båtar ofta i form av roddbåtar. För att lasta och lossa varor fick man angöra en pir, som till en början var av trä men senare gjord av sten. Detta år började man anlägga den första hamnen, som sen successivt utvidgades under flera år. Handeln skedde i konkurrens med Malmö och Landskrona men i en period av ökande sjötrafik. En viktig del i att fartygstrafiken kom att öka var att den så kallade Öresundstullen togs bort 1857. Denna hade belagt fartyg som passerade in i Sundet med en särskild tullavgift.

Från Helsingborg tog man sig då inte bara till angränsande länder utan det utvecklades även båtförbindelser med Stockholm innan järnvägen byggdes.

1866 grundades "Helsingborgs Varf" på den plats där Marina Plaza numera ligger. Man byggde då träbåtar och det fanns ett stort behov av yrkeskunnigt folk, varför många timmermän kom från Tyskland. 1896 byggdes den första stålåtten. Förutom båtar tillverkades även bland annat ångmaskiner.

År 1895 ändrades det i Sjölagen så att det blev möjligt för redare att bilda aktieföretag. Detta gjorde att många av de båtägare som fanns i Kullabygden kom att registrera nya företag och "begagnade" bå-

tar inköptes i stort antal från England. Fram till utbrottet av Första världskriget inköptes 115 båtar därifrån. Mellan 1896 och 1914 bildades det 69 nya rederibolag och genom tiderna har det funnits 154 olika rederier i Helsingborg. En mötesplats för mycket av kommersen var hotell Munthe, som låg bredvid Grand Hotel på Stortorget.

En stor brand 1915 förstörde stora delar av varvet. Men verksamheten kom snart igång igen. Andra världskriget drabbade fartygsflottan kraftigt och cirka 40 fartyg blev sänkta till havs och ungefär 400 sjömän omkom.

Efter kriget kunde Sverige dra nytta av sin kvarvarande fartygsflotta och en etablerad linjetrafik framför allt på Ostasien. De största rederierna i Helsingborg var Gorthon, Transmarin och Hillerström.

Kravet från rederierna på större båtar växte men dessa kom istället att behöva byggas på Kockums i Malmö. Bland annat var det tillkomsten av tankbåtar på 50-talet. 1961 blev varvet tvingat att läggas ned.

Tåg färjetrafiken till Helsingör går tillbaka till 1892 och drevs av Danske Statsbaner - DSB. Den första bilfärjan, Asa Thor, kom 1932 och hade en kapacitet att ta 11 bilar. Det var länge bara danska rederier som bedrev färjeverksamheten, men 1955 blev det konkurrens med LB-färjorna (AB Linjebuss). Tre år senare startades även Sundsbussarna, men endast med persontrafik. En förbindelse ner till Travemünde fanns också en tid.

Ulf Nilsson

SKINER SOLEN ALLTID HOS MORMOR?

Föredrag av Majvi Holm

Av Berit Björk

Majvi Holm

Den 25 april höll Majvi Holm ett mycket uppskattat och personligt föredrag om sin uppväxt i Barnrikehusen på Rusthålls- och Norrehedsgatan i Helsingborg.

År 1935 beslutar Sveriges riksdag att satsa på "barnrikehus" för att minska på trångboddheten. Husen var avsedda för mindre bemedlade och till dessa räknades Majvis familj.

Att flytta till Rusthållsgatan var som att komma till paradiset. Det fanns badrum, tvättstuga, sopnedkast och två fritidslokaler i källaren. I lokalerna var det söndagsskola och andra aktiviteter bland annat maskerader, schack och pingis. I de två husen fanns det 60 lägenheter på två eller tre rum. I lägenheterna bodde familjer med upp till 10 barn.

Mellan de två husen fanns en liten gård med sandlådor där de minsta av de cirka 300 barnen lekte. Barnen plockade nypon och tog luddet som sitter på insidan av nyponet, "kniepulver", som de försökte trycka ner under tröjan på varandra. Där fanns också en vicevärd på plats som höll efter barnen.

Det var sällan fäderna var ute på gården. Ibland var det någon som berusat sig och kom inraglande på gården och satte sig på en bänk. Ibland strödde de slantar omkring sig, som barnen snabbt plockade och sprang bort till kiosken och köpte godis för. Så fort männens fruar såg dem, blev de snabbt uppsmugglade i lägenheten för att sova ruset av sig.

Ibland kom Majvis morfar cyklande. Alla barnen på gården jublade och sprang fram till honom. När alla samlats tog han fram en stor påse kolor som fördelades rättvist.

Det ordnades Luciatåg varje år. De gick uppför trapporna och över vinden och ner i nästa trappuppgång. Varje år blev det en notis i tidningen.

Hon berättar om idyllen, men också om mödrar som passar sina barn med rop och förmaningar uppe från huset, medan andra får franskbrödsbulvar över staketet på skolan av sina mödrar.

När Majvi var 11 år flyttade familjen därifrån. Sammanhållningen försvann och området började ses som ett problemområde. Det nya blev att alla skulle få möjlighet att söka bostad hos de kommunala bostadsbolagen.

Glädjen var nog inte så stor då hon som sjätte barnet kom till världen 1948. Hon blev döpt på BB som arbetarbarn blev på den tiden.

Hon berättar om sin klassresa från ett hem utan böcker, till att utbilda sig till programmerare. Hon flyttade till Malmö, där hon var en av de första kvinnorna som utbildades i yrket.

Även hennes pappa gjorde en klassresa från arbete i Bare mosse i Svalöv till Gummifabriken i Helsingborg. Bara 15 år gammal cyklade han till Helsingborg och sökte jobb hos Henry Dunker. Han fick jobbet och skyndade sig att cykla hem och skryta för sina föräldrar att han är på väg från den fattigdom som präglat honom hela livet. Hans titel blir Kantskärare. Som Kantskärare karvar han

ut stövelkanter ofta i 30 graders värme. Hans lön blir 50 kronor i veckan.

Mormor och morfar bodde på Pålstorp. Morfar var smed och stolt över det. Han cyklade 7 km till Södergatan varje söndag, Där besökte han ett Pilsnerkafé för herrar i mogen ålder. Då skyndade mormor till kyrkbacken för att dricka kyrkkaffe och ta del av de senaste nyheterna.

Morfar var stingslig när han var påverkad, men trots detta var det ett tryggt hem.

Skinner solen alltid hos mormor? Ja, för Majvi kändes det så. Varje gång de tog farväl av mormor hör de hennes avskedsfras ”Far nu inte illa med er!”

Vi tackar Majvi för en mycket intressant kväll. Hennes personliga vandring tillbaka i tiden väckte många minnen till livs hos oss som lyssnade.

Föreningen har köpt in Majvis bok ”Skinner solen alltid hos mormor?” En släktmemoar som nu finns i föreningens bibliotek.

ÅRETS ELDSJÄLAR 2023

Linda Kvist och Åsa Hertzman har mottagit Sveriges Släktforskarförbunds pris som ”Årets eldsjälur”. Ett pris som belönar initiativ och framåtanda inom släktforskning.

Skånes Släktforskarförbund och DIS har tillsammans med Helsingborgs Släktforskare- och Bygdeförening nominerat Åsa Hertzman och Linda Kvist till detta prestigefyllda pris.

I nomineringen framgår bland annat att Åsa och Linda framförallt är aktiva inom utbildning och fungerar som kursledare. Tidigt intresserade de sig för den nya DNA-tekniken vilket är ett område som de är väldigt engagerade i. Idag kan vi konstatera att de tillhör den ledande gruppen av personer inom DNA-forskning i Sverige. De har under en lång följd av år producerat flera olika videofilmer som lagts ut på YouTube. De har även startat podden ”Efterforskning” som sänds regelbundet via Facebook.

Åsa och Linda har med stort engagemang och entusiasm hjälpt många släktforskare att komma vidare i sin släktforskning. De bidrar på ett positivt sätt till att sprida kunskap och glädje med släktforskning. Vi, alla i HSBF, är oerhört stolta, tacksamma och glada över att ha förmånen att samarbeta med Åsa och Linda.

Styrelsen i HSBF/gm Inga-Lill Nilsson

Åsa Hertzman t.v. och Linda Kvist t.h.

BOKEN OM HANNA NILSSON

Sonsonen Birger har skrivit en bok om sin sinnessjuka farmor

Text och foto: Annelie Sandström

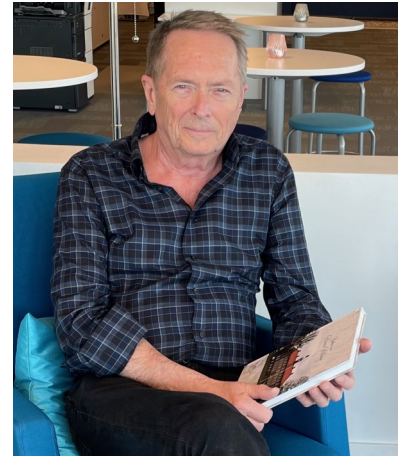
Birger Nilsson, medlem i HSBF, har tagit sin släktforskning ett steg längre än vad de flesta gör. I julas kom hans bok om farmor Hanna Nilsson från tryckeriet.

Efter tre, fyra års arbete var boken äntligen klar och skildrar farmor Hannas liv parallellt med hennes son Eriks liv, det vill säga Birgers far.

Man teg om sinnessjuka

Hanna fick ganska tidigt i livet diagnosen sinnessjuk och vårdades på flera olika sjukhus i södra Sverige, framför allt på Sankta Maria sjukhus i Helsingborg.

Birger har aldrig träffat sin farmor och hans far Erik träffade henne också bara ett fåtal gånger.

Birger Nilsson

- Man talade aldrig om sinnessjuka, säger Birger. Samma sak gällde brottslingar och de som inte kunde anpassa sig till samhället. De fanns liksom inte levande för familjerna.

När Birgers far Erik avled 1982 väcktes hans intresse för släktforskning och ganska snart stod det klart för honom att han ville veta mer om sin farmor. Birger visste att hon varit sjuk och vårdats på sinnessjukhus men inte så mycket mer.

- När jag tog fram materialet till boken följde jag min farmor och hennes öden och äventyr, berättar Birger. Jag fick god hjälp av hembygdsföreningen i Önnestad som hade en hel del uppgifter, bland annat om torpet där hon föddes. De visade rent fysiskt var torpet hade legat och även Önnestads kyrka där hon konfirmerades. Jag fick mycket kött på benen när det gäller bygden genom dem.

Greps för lösdriveri och stöld

Hanna föddes 1895. Fadern var okänd och den lilla familjen bodde kvar hos morföräldrarna. Hannas mor dog när Hanna var 19 år och Hanna hamnade så småningom hos fattigvården. Hon cirkulerade runt och fick aldrig någon fast punkt.

En tid bodde Hanna i Åhus där hon greps av polisen för lösdriveri och skickades tillbaka till Ignaberga där hon var skriven. Därefter åkte hon till Blekinge där hon också blev tagen för stöld av kläder från en tvättlina.

Intagen på flera sjukhus

I Blekinge upptäcktes det att allt inte var riktigt som det skulle med Hanna och hon skickades till fängelset till Växjö där hon skulle utredas för sinnessjukdom. Läkaren i Växjö skrev att med stor säkerhet var hon schizofren och hon skickades till Västervik för att utredas närmare. Därifrån anmälde de hennes sjukdom till medicinalstyrelsen för att få det fastslaget att hon var sinnessjuk. Det kom ett sådant utslag men det krävdes flera intyg från olika håll. Bland annat fick morföräldrarna som hon vuxit upp hos intyga att hon hade haft ett konstigt beteende och verkade sinnessjuk.

Hanna blev kvar på sjukhuset i Västervik fram till 1927. På den tiden var de sinnessjuka så att säga statliga patienter. Eftersom staten betalade spelade det ingen roll vilket sjukhus de var på. Alla de svenska sinnessjukhusen byggdes ungefär samtidigt i början på 1900-talet.

Så småningom flyttades Hanna till Lunds hospital i Lund, det som senare blev Sankt Lars, eftersom hon kom från Skåne från början.

Efter ett par år flyttades hon till Sankta Maria i Helsingborg 1931. Då byttes hon mot en annan patient för det var tydligen ganska fullt. Sedan blev hon kvar på Sankta Maria till 1974.

Sjukhusjournalerna en guldgruva

- Jag visste att hon hade varit sinnessjuk och intagen på Sankta Maria så jag började där, berättar Birger. Jag fick ut alla sjukhusjournaler och gick sedan bakåt i tiden för att kunna skildra hennes tidigare liv.
- I sjukhusjournalerna fanns uppgifter och ledtrådar om vad som hänt med henne tidigare, även uppgifter som ledde till att jag kunde söka i polisakter och andra arkiv.

I journalerna och polisakterna framgick detaljerat vilka år och tidpunkter olika saker i hennes liv inträffade och det underlättade forskningen bakåt i tiden.

Där beskrevs också vilka anställningar hon hade haft tidigare och det fanns förhör med hennes kollegor och chefer.

Hanna satt på Sankta Maria från 1931 till 1974.

Sista året hon levde skickades hon till en geropsykiatrisk klinik i Kristianstad. Sankta Maria skulle läggas ner och det beslutades att sjukhuset skulle tömmas och alla patienter som inte tillhörde Helsingborg skulle skickas till sina respektive hemorter.

Experiment med behandlingar

I sjukjournalerna kunde Birger se vilka behandlingsformer man använde.

- Det varierade mycket, säger Birger. Man kan följa utvecklingen av behandlingsmetoderna genom åren

På 30-talet använde man mycket narkotika under en period. Därefter började man behandla patienterna med långbad. Då placerades patienten i ett bad med 35-gradigt vatten som ansågs lugnande. En sådan kur kunde hålla på i flera veckor.

Sedan kom insulinchockerna, bältesläggning och även elchocker som ju orsakade en hel del skador med leder som hoppade ur och benbrott.

- Behandlingarna ger intryck av en experimentverksamhet där man inte hade riktig koll på vad som egentligen hände. Man testade sig fram, säger Birger.

Under 50-talet kom den första neuroleptikan, Hibernal, som var ganska lyckad men Hanna blev kvar på sjukhus och hennes liv där, behandlingar och tillstånd är nog beskrivna i boken.

Besökt alla bostadsorter

Boken omfattar åren 1895 till 1982. Alla Hannas flyttar finns dokumenterade.

- Vi har åkt runt på alla ställen farmor har bott, säger Birger. Vi har besökt Blekinge där hon blev fasttagen och fängslad på kronohäktet i Karlshamn och tagit bilder till boken där.

Även fängelset i Växjö och Kristianstadfängelset där hon satt och Västerviks sjukhus som nu är museum har vi besökt. Fängelsemuseet kan man hitta på www.psykmuseet.se

1975 dog Hanna på sjukhuset i Kristianstad, 80 år gammal. Trots psykiatrireformen kom hon aldrig ut i samhället.

Birgers far träffade henne 1974 och även på 50- 60-talet någon gång men då ville hon inte kännas vid honom.

Birgers far i fosterfamilj

Boken handlar ju även om Birgers far Erik och när det gäller honom visste Birger mer.

Han hade ju också en okänd far och hamnade i fosterfamilj.

I fattighusjournaler och barnavårdsjournaler fanns mycket material angående fadern i fosterfamiljen. Det står att de betalade understöd till konfirmationskläder med mera men inte något om hur hans liv såg ut.

Där fanns mest om utgifterna som samhället skulle betala för honom.

- Jag vet att han hade det bra i fosterfamiljen, berättar Birger. Jag har aldrig träffat dem, de dog redan på 40-talet.

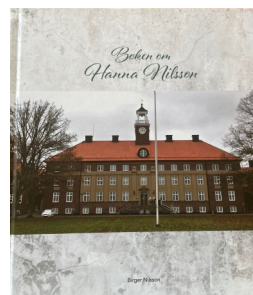
Birgers första bok

- Det har varit roligt att skriva boken och jag låtit det ta tid, säger Birger. Jag har jobbat med kronologi för att få struktur i det stora materialet.

- Det finns mycket som man inte tänker på, statistik som till exempel jordbruksräkningar där man kan se standard på hus med mera. När det gäller min far försöker jag beskriva utvecklingen social-historiskt. Samhället utvecklades mycket när det gäller arbete, bostadsstandard med mera.

- Min far Erik var Hannas enda barn och nu återstår frågan vem som var hans far. Det är nästa projekt, avslutar Birger.

Boken finns att låna på HSBF:s bibliotek, V Sandgatan 7, Helsingborg

Engagera dig i HSBF – vi behöver dig!

Helsingborgs Släktforskare- och Bygdeförening strävar efter att utvecklas framåt för att kunna möta våra medlemmars nyfikenhet på släktforskning och alla möjligheter som finns kring detta.

I takt med att föreningen växer och utvecklas behöver vi fler medhjälpare både i styrelsearbetet och som kursledare.

I styrelsen är vi ett glatt gäng med högt i tak. Vi har utvecklande diskussioner och ett stort engagemang för vårt gemensamma intresse – släktforskning.

Genom att engagera dig kommer du att knyta många trevliga sociala kontakter och dina kompetenser kommer väl till rätta i HSBF.

Välkommen till oss!!

Styrelsen, gm
Inga-Lill Nilsson, ordförande
inga-lill.nilsson.hbg@hotmail.se
0725 21 44 80

ÄR CARL AUGUST GILLBERG MORMORS MORFAR?

Av Tore Wingårdh Bengtson

I det släktmaterial jag tog över för några år sedan saknades de flesta uppgifterna om min mormors morföräldrar. Bara min mormors morfar är noterad och då bara med ett efternamn, utan födelsedata eller andra uppgifter. Jag ville därför se om jag kunde hitta mer om dem vilket ledde till frågeställningen i rubriken då det visade sig att min mormors mor var född utom äktenskapet.

Kyrkböcker

Min mormors mor, Carolina Maria, föddes 1878-06-11 i Sundsvalls Gustav Adolf som pigan Maria Albertina Elgs oäkta dotter.

152	11	11	$\frac{21}{6}$	1	<i>Oäkta:</i> Carolina Maria	<i>Pig.</i> Maria Albert. Elg	208	22
-----	----	----	----------------	---	---------------------------------	----------------------------------	-----	----

Sundsvall Gustav Adolf CI:1, sid 119

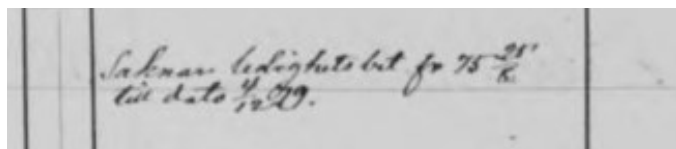
Året efter flyttar Maria Albertina tillsammans med arbetaren Carl August Gillberg, f. 1858-07-03 i Uddevalla, till Sköns församling strax utanför Sundsvall.

<i>J. d. Bakk</i>	<i>Arb.</i> Carl August Gillberg	1858	$\frac{3}{7}$	Uddevalla	1880	v	Uddevalla	$\frac{1}{2}$	79	270
<i>Bl.</i>	Maria Albertina Elg	1855	$\frac{12}{12}$	Sundsvall	80	v	Sundsvall	"	271	
<i>d. d.</i>	Charolina Maria	1878	$\frac{11}{6}$	Åbo						
<i>Dotter</i>	Jenny Eugenia	1881	$\frac{24}{5}$	Skön						

Skön AI:8c, sid 230

Notera att paret flyttar in i december 1879 och bor alltså tillsammans som ogifta till september 1880. De kommer därefter att få fyra barn, Jenny Eugenia 1881, Karl Johan Magnus 1883, Fritz Albert Wilhelm 1886 och Svea Cecilia 1890.

Carl August förefaller dock varit lite slarvig med myndighetskontakterna och "saknar ledighetsbet." sedan han lämnade Uddevalla 1875, formellt för Åbo, tills han flyttar in i Skön. Det är oklart om det är Åbo i Finland som avses men det finns ingen svensk ort eller församling med det namnet, även om det finns ett hundratal bebyggelser.

Skön AI:8c, sid 230

74	$\frac{25}{6}$	3	Gillberg, Carl August, Sundsvalls	200-7	Åbo
----	----------------	---	-----------------------------------	-------	-----

Uddevalla B:7, sid 300

Eftersom han i Skön står som inflyttad från Uddevalla, tillsammans med kommentaren i husförhörlängden, så är frågan var Carl August uppehållit sig under de här åren. Jag har inte kunnat hitta honom i vare sig svenska eller finska register under den här tidsperioden.

Nåväl, tillbaka till Carolina Maria. När Maria Albertina och Carl August flyttar till Skön 1879 står Carolina Maria som "o.ä Dr" – "oäkta dotter". Men, när familjen 1892 flyttat inom församlingen skrivs Carolina Maria i stället som "Dotter" med tillägget "f.ä." – "före äktenskap"?

21.	Carl August Gillberg	58	$\frac{3}{7}$	Uddevalla	$\frac{1}{8}$	✓	1876	92
22.	Maria Albertina Elg	55	$\frac{19}{10}$	Lundevall	$\frac{80}{80}$	✓		
23.	d. Karolina Maria f.ä.	78	$\frac{11}{6}$			✓		
24.	d. Jenny Eugenia	81	$\frac{24}{5}$			✓		
25.	s. Carl Johan Magnus	83	$\frac{8}{10}$			✓		
26.	d. Ina Cecilia	90	$\frac{22}{9}$			✓		

Skön AI:9b, sid 761

Det kan också noteras att i Födelseboken för Skön [C:4] står Jenny Eugenia som 1:a barnet 1881, men att Carl Johan Magnus 1883 står som 3:e barnet. Det finns inga belägg i födelse- eller dödböckerna för Skön att paret Gillberg skulle fått något dödfött eller tidigt avlidet barn mellan Jenny Eugenia och Carl Johan Magnus. Det kan också vara värt att notera att Carl August bara var 19 år när Carolina Maria föds och alltså inte var myndig och kunde gifta sig.

I Skön ersätts husförhörlängden med "församlingsbok" 1894 och i Skön AIIa:1, sid 424, står då Carolina Maria som "Dotter" utan några övriga kommentarer.

1	Carl August Gillberg	58	$\frac{3}{7}$	Uddevalla	$\frac{1}{8}$	✓	1876	92
2	Maria Albertina Elg	55	$\frac{19}{10}$	Lundevall	$\frac{80}{80}$	✓		
3	d. Karolina Maria	78	$\frac{11}{6}$			✓		
4	d. Jenny Eugenia	81	$\frac{24}{5}$			✓		
5	s. Carl Johan Magnus	83	$\frac{8}{10}$			✓		
6	d. Ina Cecilia	90	$\frac{22}{9}$			✓		

Stockholm 456
Jakobsfg. 71901

Skön AIIa:1, sid 424

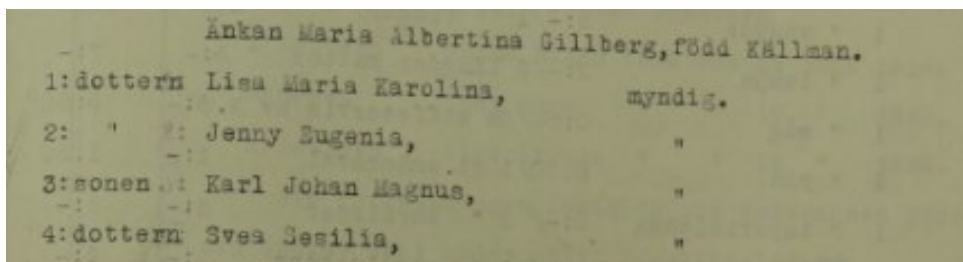
1897 flyttar sedan "Carolina Maria Gillberg" från Skön till Stockholm.

76	Carolina Maria Gillberg	78	1	Karlpa	424	✓	Jakobsfg and avin 1/10 1897	
----	-------------------------	----	---	--------	-----	---	-----------------------------	--

Skön BI:4, sid 29

Efter Carl Augusts bortgång 1925 upprättas 1926-02-19 bouppteckning vid Njurunda, Sköns och Ljustorps tingslags häradsrätt. I denna står Lisa Maria Karolina som "1:a dottern". ("Lisa" är ett smeknamn som Carolina Maria lär ha använt sig av under större delen av sitt liv. Hon står till och med som

”Lisa” på sin gravsten men alltid som ”Carolina Maria” i folkbokföringen.)

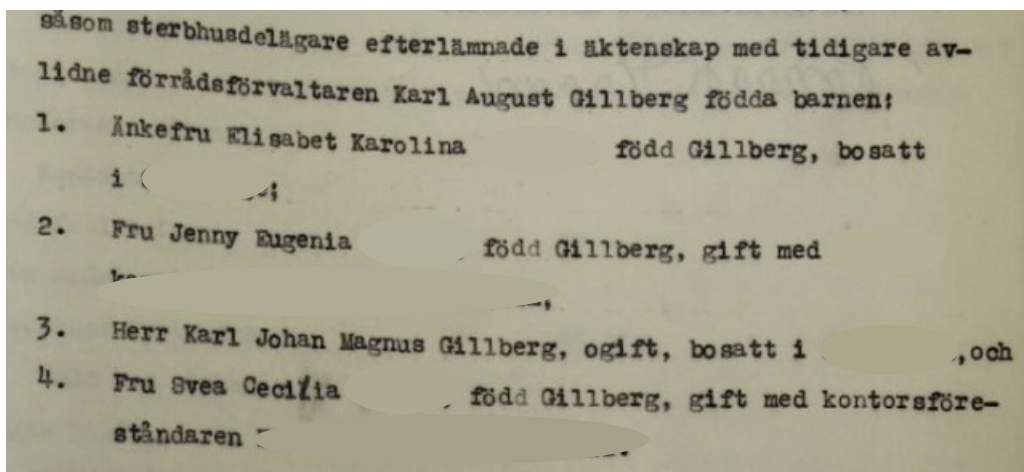

Njurunda, Sköns och Ljustorps tingslags häradsrätt FII:2 (1926), sid 115

Eftersom oäkta barn inte hade arvsrätt efter sina fäder 1926 tyder även detta på att Carl August verkligen är Carolina Marias far.

För den som undrar vart Fritz Albert Wilhelm tagit vägen så avled han genom drunkning i 6-årsåldern. Och ”Källman” måste för övrigt vara en felskrivning då någon Maria Albertina Källman inte existerar i folkbokföringen och Maria Albertina står som ”Elg” i kyrkböckerna ända fram till sin död.

När sedan Maria Albertina avlider 1937 står alla fyra barnen som födda i äktenskapet i bouppteckningen.

Sundsvalls stad Rådhusrätt och magistrat FII:16 (1936-1937), sid 75

Av ovanstående uppgifter är det helt klart att Carolina Maria med tiden betraktades som Carl Augusts dotter, men räcker det för att fastslå att Carl August verkligen är hennes far? Ja, innan DNA blev tillgängligt så hade det varit så väl bevisat som det var möjligt.

DNA

Eftersom jag testat mig hos både FamilyTreeDNA och Ancestry så har jag till att börja med sökt efter ättlingar till Maria Carolinas syskon för att försöka se om de var hel- eller halvsyskon till Maria Carolina utifrån mängden delat DNA. Det visade sig dock att av hennes fyra syskon så är det endast hennes yngsta syster som har några i dag levande ättlingar och jag har inte kunnat återfinna någon av dessa bland mina matchningar. Sedan har jag även undersökt om Carl August hade syskon med nu levande ättlingar och det visade sig att han hade en gift syster. Denna syster har ett drygt dussin i dag levande ättlingar, men inte heller där har jag träffat på någon matchning. Men, eftersom jag inte vet om systemens ättlingar är testade eller inte så säger avsaknaden av matchningar egentligen ingenting.

Efter att jag försökt hitta kända ättlingar till Carl August och hans syster så undersökte jag om jag hade några matchningar med ”Gillberg” i sina anor och fick då tre träffar på Ancestry. Med en delar jag 12 cM (centiMorgan) och med de andra två delar jag 10 cM – inte mycket, men ändå. Alla tre har dessutom

lagt upp släkträd på Ancestry vilket underlättar.

Den första av dessa (12 cM) visar sig dock vara en "nit" då samma användare hanterar två DNA-test och jag matchar med det testet som inte har "Gillberg" i sitt träd. Ancestry anger dessutom att matchningen ska vara på min fars sida.

Matchning nummer 2 har också ett öppet träd om än sparsamt med information om personerna, inga årtal eller orter finns med. Men någon generation bakåt finns det i alla fall ett par med hyfsat unika namn, så jag ser om jag kan hitta dem i Arkiv Digital's register över vigda. Och se, paret är vigda 1918 i Vänersborg. Därifrån blir det lätt att spåra såväl bakåt som framåt och jag kan ganska snabbt konstatera att matchningen och Carl August har gemensamma anor i Carl Augusts farföräldrar. Så om Carl August är min mormors morfar så betyder det att jag och matchningen är 6-männingar ("5:th cousins" på engelska). Enligt Shared cM Project så delar 5C i snitt 25 cM med en standardavvikelse på 18 cM. Släktskapsavståndet är alltså fullt rimligt.

Jag har även tittat om jag och matchning # 2 har gemensamma matchningar. Det har vi inte, så triangulering eller andra tekniker går inte att utnyttja för att fastslå på vilken sida av mitt släkträd matchningen hör hemma.

För att utesluta att vi kan vara släkt på något annat vis så har jag även kartlagt matchningens anor så långt jag kunnat i kyrkböckerna. I det arbetet har jag inte kunnat finna någon annan anknytning till mina anor än genom Carl Augusts farföräldrar.

Slutligen matchning #3. Matchningen har "Gillberg" i sina anor i en vigselnotis i 1700-talets Stockholm, ungefär samtidigt som matchning #2s och Carl Augusts gemensamma ana föds i Gillberga församling i Värmland. Den gemensamma anan börjar dessutom inte använda namnet Gillberg förrän han flyttar från Värmland till Älvsborgs län. Jag har ännu inte kunnat fastställa hur jag är släkt med denna matchning.

Konklusion

Så åter till rubrikens frågeställning; Är Carl August Gillberg min mormors morfar?

Som tidigare nämnt så pekar pappersforskningen starkt på att så är fallet. Detta understöds av att jag funnit en DNA-matchning där enda gemensamma nämnaren är Carl August anor. Den samlade bedömningen måste därför bli att Carl August Gillberg verkligen är min mormors morfar.

Kuriosa

Carl Augusts syster gifter sig med en skomakare Rydin i Vänersborg. Denne är född Fredriksson i S. Ryr i Älvsborgs län men har tagit sig namnet Rydin i samband med att han flyttar till Vänersborg för att bli skomakarlärling. Men "Rydin", det har jag ju en matchning som heter — spännande! Fast, som jag beskrivit ovan så visar det ju sig efter ett tag att jag inte matchar med några ättlingar till Carl Augusts syster. Så jag tittar på "Rydins" träd och ser att han är ättling i rakt nedstigande led till en skomakare Rydin i Vänersborg, född Fredriksson i S. Ryr, Älvsborgs län — och äldre bror till min förmodade mormors morfars sväger. Men det kan ju inte ge en DNA-träff oavsett om Carl August är min mormors morfar eller inte! Så hur hänger det här ihop?

Tillbaka till "Rydins" träd, ser några andra namn jag känner igen (det underlättar när folk inte heter patronymikon). Kollar upp ett av dem, och ser att "Rydins" morfars farfars farfar är bror till min farmors farfars mor! (Det finns fler namn att kolla upp, men den här kopplingen hittade jag först.)

Slutligen vill jag rikta ett Tack till Anita Larsson och Åsa Hertzman för råd och tips i det här arbetet.

HSBF
Helsingborgs Släktforskare-
och Bygdeförening

Program hösten 2023

Jourhavande släktforskare

Stadsarkivets Forskarsal
Västra Sandgatan 7
Tisdagar 12/9 - 28/11, kl. 9.00 - 12.00

Föreningslokalen och Biblioteket

Stadsarkivet, Västra Sandgatan 7
Föreningens bibliotek håller öppet 30 minuter
före varje föredrag

Guidade vandringar på Pålsjö kyrkogård med Margareta Nelke

Lördag 9 september kl. 11.00-13.00
Tisdag 19 september kl. 11.00-13.00

Samling vid Pålsjö kyrkogårdsportal, rondellen Christer Bojes väg/Kullavägen, skylt Pålsjö kapell från Christer Bojes väg.

På vår vandring på Pålsjö kyrkogård berättar vi om intressanta kända och okända kvinnoöden. Här ligger en av stadens stora döttrar Maria Zoéga begravd. Ida Kristina Malm avled 1913 av lunginflammation och var den första person som begravdes på kyrkogården. Gunhild Falkengren kunde konsten att, trots knappa resurser, sätta guldkant på tillvaron. Mona Mårtenson var en av dåtidens mest kända skådespelerskor. Sofia Törnqvist omkom under tragiska omständigheter. På vandringen kommer du att få höra mer om dessa och flera andra kvinnor.

Vandringen den 9/9 - anmälan och betalning senast den 26 augusti
Vandringen den 19/9 - anmälan och betalning senast den 5 september

Tisdag 17 oktober kl. 18.30 – Föredrag ” Att få en annan far på äldre da’r”.

Tom Glans från Eslöv håller ett känslösamt föredrag om hur det är att få en annan far på äldre da’r. Att ta hjälp av DNA-test för att hitta okända släktingar blir allt vanligare. Ibland är det framgångsrikt men det kan också hända att det dyker upp resultat som man inte har räknat med i sin vildaste fantasi....

Linda Kvist och Åsa Hertzman, DNA-expert, deltar under kvällen och svarar på frågor efter föredraget. Det kommer att ges möjlighet till att DNA-testa sig.

Anmälan och betalning senast den 10 oktober.

I samband med föredraget hålls även höstens föreningsmöte.

På föreningsmötet ska den av årsmötet 2023-03-28 godkända stadgejusteringen fastställas.

Höstens program, forts

Tisdag 7 november kl. 13.00 – 15.30 – Forskarcafé

Föreningen bjuder in till Forskarcafé. Välkomna till Stadsarkivet för en trevlig eftermiddag med ”släktforskarsnack”. Föreningen bjuder på fika och bulle. Det behövs ingen anmälan. Alla är välkomna!

Lördag 11 november kl. 11.00 – 15.00 - Arkivens dag, Släktforskardag på Stadsbiblioteket

Vill du veta vem du är? Kom och träffa erfarna släktforskare från föreningen och få hjälp med just dina frågor.

Tisdag 14 november kl. 18.30 – Föredrag ” Vi arbetade från sex på morgonen till sex på kvällen”, kvinnorna på Galoschan.

Vi hälsar, antikvarie/fil.mag i historia, Pelle Johansson välkommen till oss igen. Pelle arbetar på Helsingborgs museum och denna gången kommer hans föredrag att handla om den kvinnliga vardagen på Helsingborgs Gummifabrik i början och mitten av 1900-talet.

Anmälan och betalning senast den 7 november.

Tisdag 5 december kl. 18.30 – Föredrag ”Okända barn och okända föräldrar”.

Niklas Hertzman, från Arkiv Digital, föreläser för oss om oäkta barn. Dessa barn vars föräldrar inte var gifta. Niklas berättar för oss att olika tider har haft olika regler, vilka lagar som har funnits och framför allt vilka arkivhandlingar man kan använda för att hitta mer information kring oäkta barn. Huvuddelen av föredraget handlar om arkivhandlingar men även lite om DNA då ett DNA-test kan hjälpa till att hitta spännande saker som man aldrig gör i arkivhandlingar. Traditionell släktforskning och ett DNA-test är den bästa kombinationen för att hitta en okänd far.

Anmälan och betalning senast den 21 november.

Anmälan till samtliga programpunkter (ej till forskarcafét)

Anmälan till: anmalanhsbf@gmail.com eller 0738 56 43 18. Anmälan är bindande. Vi bjuder på kaffe och bulle (inte på vandringarna).

100 kr för medlemmar och 120 kr för icke medlemmar. Betala med swish eller till vårt Bankgiro .

Swisha till – 123 331 91 00

Bankgiro – 5462-1925

OBS! Tänk på att anteckna ditt namn och till vilket program du betalar.

Höstens kurser

Styrelsen planerar för nedanstående kurser under hösten. Antalet platser är begränsat och fylls på snabbt så vänta inte för länge med din anmälan. Våra kurser förutsätter medlemskap i Helsingborgs Släktforskare- och Bygdeförening. DNA-café och DNA Painter, heldagskurs, är även öppna för icke medlemmar.

Nybörjarkurser i släktforskning

Kursens mål är att deltagarna skall få grundläggande kunskaper i släktforskning. Vi visar hur man söker i de olika kyrkböckerna samt i olika databaser. Vi bekantar oss med Arkiv Digital och Riksarkivet för att visa vilka sökmöjligheter som finns där.

Måndagar: 18/9, 25/9, 2/10 och 9/10 kl. 9.30 – 12.00
Kursledare: Marita Lindau och Berit Björk
Anmälan: Senast 25 augusti till Marita Lindau
lindaumarita@yahoo.com eller 0737 45 31 94

Tisdagar: 3/10, 10/10, 17/10 och 24/10 kl. 9.30 – 12.00
Kursledare: Inger Kylefors
Anmälan: Senast 19 september till Inger Kylefors
kylefors@telia.com eller 0705 27 93 45

Kurslokal: Föreningslokalen på Stadsarkivet
Kostnad: Kursavgift 500 kr
Kursbok, ”Kom igång med din släktforskning” av Eva Johansson, 195 kr.
Arkiv Digitalabonnemang 13 veckor, 395 kr
Totalt 1 090 kr

Disgen nybörjarkurs

Kursen ger grunderna för att i sin släktforskning kunna använda Disgen 2023. Du använder din egen dator på vilken Disgen 2023 ska vara installerat. Vi hjälper till att installera eller uppgradera ditt Disgen program. God datorvana erfordras.

Onsdagar: 6/9, 13/9, 4/10, 11/10, 25/10 och 1/11 kl. 9.30 – 12.00
Kursledare: Sonja Månsson och Sven Kylefors
Kurslokal: Föreningslokalen på Stadsarkivet
Kostnad: Kursavgift 700 kr
Kursbok 300 kr
Totalt 1 000 kr
Anmälan: Senast 23 augusti till Sonja Månsson
sonja.mansson@gmail.com eller 0705 56 04 03

Höstens kurser, forts

Studiecirkel – Att släktforska i Danmark

Danmark har inte motsvarigheten till våra husförhörslängder och därför kan det vara svårare att forska efter anor och släktingar där. I denna studiecirkel hjälps vi åt att titta på vad det finns för material i arkiven i Danmark, vad som finns tillgängligt digitalt och vilka andra hjälpmedel som finns. God datorvana fordras.

Torsdagar: 5/10, 12/10, 19/10, 26/10 och 2/11 kl. 9.15 – 12.15

Cirkelledare: Ann-Marie Westerberg

Kurslokal: Föreningslokalen på Stadsarkivet

Kostnad: Utan avgift

Anmälan: Senast 21 september till Ann-Marie Westerberg

a.westerberg@telia.com eller 0702 14 26 90

Temakurser

Emigrantforskning

Alla har vi väl emigranter i släkten? Kursen ger tips och idéer om hur du kan hitta din emigrant och upplägget varvas med både teori och praktik. Släktforskarprogrammet Ancestry finns inlagt på samtliga datorer i forskarsalen.

När du har fått besked att du blivit antagen till emigrantkursen och har några emigrantfrågor så mejla dem till: lena.ringbrant@telia.com

Måndag: 18/9 kl. 13.00 – 15.30

Kursledare: Lena Ringbrant Ekelund

Kurslokal: Föreningslokalen och forskarsalen på Stadsarkivet

Kostnad: 100 kr

Anmälan: Senast 4 september till Marita Lindau

lindaumarita@yahoo.com eller 0737 45 31 94

Historiska kartor / Fastighetsforskning

Kursen handlar om hur man hittar historiska kartor och skifteshandlingar på Lantmäteriet och i Riksarkivets databas. Lantmäteriet har en stor karts katt med mer än en miljon kartor från hela Sverige. Digitalt finns dessa tillgängliga för åren 1628 – 1927. I Riksarkivets databas finns det 17 000 kartor av Sveriges äldsta storskaliga kartor. Vi går även igenom vad som finns digitalt om lagfarter.

Onsdagar: 20/9 och 27/9 kl. 9.30 – 12.00

Kursledare: Anita Larsson

Kurslokal: Föreningslokalen på Stadsarkivet

Kostnad: 200 kr

Anmälan: Senast 6 september till Anita Larsson

ingress@telia.com eller 0702 93 59 64

BEGRÄNSAT ANTAL PLATSER KVAR

Höstens kurser, forts

Soldatforskning

Kurs för dig som vill komma igång med att forska på soldater i din släkt. Vi går igenom vad som finns digitalt på Arkiv Digital och på Riksarkivet.

- Onsdag:** 15/11 kl. 9.30 – 12.00
Kursledare: Anita Larsson
Kurslokal: Föreningslokalen på Stadsarkivet
Kostnad: 100 kr
Anmälan: Senast 1 november till Anita Larsson
ingress@telia.com eller 0702 93 59 64

Åsa Hertzman och Linda Kvist, "Årets eldsjälarna", är våra kursledare för höstens DNA-kurser

Nybörjarkurs för DNA-släktforskning

Intresset för att använda sig av DNA-test i sin släktforskning är fortsatt stort. Att ta själva testet är inte svårt, det kluriga brukar vara när man har fått sitt resultat och ska förstå vad allt innebär. I den här kursen reder vi ut begrepp som centiMorgan, longest block, segment, chromosomebrowser och så vidare. Vi tittar på våra matchlistor och några av de verktyg som vi använder oss av. Vi pratar mål och strategier och i vilken ände man kan börja när man sitter där med tusentals personer i sin lista som man på något sätt är släkt med.

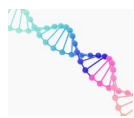
Kursen riktar sig till dig som tagit ett DNA-test hos MyHeritage, Ancestry, 23andme eller FamilyFindertest hos FamilyTreeDNA. Du behöver ha datorvana och du måste vara medlem i Helsingborgs Släktforskare- och Bygdeförening.

Vi kommer att ha tre fysiska och två digitala träffar.

- Tisdagar:** Fysiska träffar 26/9, 24/10 och 21/11 kl. 18.00 – 21.00
Tisdagar: Digitala träffar 10/10 och 7/11 kl. 18.00 – 19.00
Kursledare: Linda Kvist och Åsa Hertzman
Kurslokal: Föreningslokalen på Stadsarkivet
Kostnad: 300 kr
Anmälan: Senast 15/9 till Linda Kvist och Åsa Hertzman, kontakt@testadna.nu

ANTALET PLATSER ÄR BEGRÄNSAT, FÖRST TILL KVARN GÄLLER.

Höstens kurser, forts

DNA-café

Vi träffas under lättsamma former och hjälps åt över lite fika. Vi visar nyheter och svarar på frågor. DNA-café passar både för dig som är nybörjare och för dig som har hållit på ett tag. Du kanske har kört fast och behöver inspiration eller vill bolla dina funderingar med andra. Det kommer att finnas möjlighet att köpa DNA-test från FamilyTreeDNA men det måste förbokas så skriv i anmälan om du vill köpa test. Det går även bra att skicka in frågor i förväg.

- Onsdag:** 13/9 kl. 18.00 – 21.00
- Kursledare:** Linda Kvist och Åsa Hertzman
- Kurslokal:** Stora konferenssalen på Stadsarkivet
- Kostnad:** 100 kr för medlemmar och 150 kr för icke medlemmar
- Anmälan:** Senast 30/8 till Linda Kvist och Åsa Hertzman, kontakt@testadna.nu

ANTALET PLATSER ÄR BEGRÄNSAT, FÖRST TILL KVARN GÄLLER.

DNA Painter verktyg - heldagskurs

Heldagskursen är för dig som har hållit på med DNA-släktforskning ett tag. Vi kommer att gå igenom några av verktygen som finns på dnainter.com. Det är bra om du antingen har gått kursen "Kom igång med DNA Painter" eller om du jobbat med kromosomkartläggning på egen hand.

- Lördag:** 25/11 kl. 9.00 – 16.00
- Kursledare:** Linda Kvist och Åsa Hertzman
- Kurslokal:** Träffpunkt Sköldenborg, Hebsackersgatan 6, Helsingborg
- Kostnad:** 400 kr för medlemmar och 600 kr för icke medlemmar
- Anmälan:** Senast 13/11 till Linda Kvist och Åsa Hertzman, kontakt@testadna.nu
- Kursmaterial:** Ta med bärbar dator, papper, penna och laddsladd till datorn